

PROOEMIUM.

Habet unaquæque tellus,
 quæ admirationem me-
 rentur, habet de quo glo-
 rietur. Nulla profecto
 adeò abjecta, adeò infelix Regio un-
 quam fuit, quæ accuratiùs inqui-
 renti, mirandum quidpiam offerre
 haud valuisset: ludit ubique genti-
 um Natura, & ad sui contemplationem
 gratissimâ varietate omnes allicit.
 Providè omninò sua distribuiffe do-
 na rerum omnium almam matrem
 Naturam cernimus; nec cuncta uni
 concessit plagæ; denegavit huic,
 quod alteri larga manu concessit:
non omnis fert omnia tellus in aprico
 est. Abundè me herculè universæ
 creaturarum conservationi providit
 Omnipotens Dextera summi natu-
 ræ Authoris, quando ea omnia ad
 A 2 manus

manus nostras deposuit , & obtutui nostro objecit , quæ nobis aut in alimentum , aut in remedium cedere valēt , quæ aut conservandæ , aut restaurandæ valetudini sufficiunt : *in Ipso enim vivimus , movemur , Et sumus.* *Ast.* 17. Me iudice nulla nobis magis adaptata videntur , quam ea , quæ domi germinando nascuntur : Verùm curiosior , ac irrequietior mortalium Animus é longinquo novæ allata semper appetens , patrium negligit solum , ut remotiora effodiat : Hinc accidit , ut hodie dum in penu Medica vix alia reperiantur , & in prætio habeantur pharmaca , quàm ea , quæ ab Oriente petuntur : quasi verò magis fœcundus observaretur Sol , ubi oritur , quam ubi occidit : An novercantem accusabimus Naturam ex eo , quod cullibet animantium ibi , ubi natum est , de convenienti sufficientique providerit ad sese conservandum , sustentatione ? absit. Ast fordescunt domestica , dum peregrina laudantur : Ad rem nostram adducere libet

libet Cornelium Agrippam ita argute
 differentem: plurimum nimirum con-
 ducere salutem hominum, ac rei publi-
 cæ, peregrinis omnibus, exoticisque
 pharmacis, quæ tanto præterea præ-
 tio, à prædonibus, mercatoribus in rei
 publicæ detrimentum advectæ sunt,
 omnino interdicere. Effatum sanè in
 prudentia ac recta ratione funda-
 tum; pharmaca enim, quæ nostrum
 gignit solum naturæ nostræ conve-
 nientissima esse, nemo ambigat,
 præterquam, quòd minori sumptu
 non tantum, verum etiam recen-
 tiora magis ac selecta, omni loco,
 & tempore haberi possunt: exotica
 vice versâ, atque peregrina, so-
 phisticationis, destructionis, cariei,
 ac vetustatis periculo exposita, non
 nisi plerumque effoeta, excessivo auri
 argentique dispendio comparanda
 veniunt. De his non inconcinne,
 si lubet, canentem audiamus Poë-
 tam:

Decipimur passim spoliis Orien-
 tis, onusta

Nos ornat, quicquid credula
 navis habet.

A 3

India

India mittit opes , incitamenta
malorum ,

Et Gula finiticis fraudibus una
patet.

Dúmque per insidias dividit
Barbarus aurum ,

Nos , nummos , vitas , & bona
nostra rapit.

Quibus metris clarè simul & in-
geniosè demonstrare voluit , cum
novis mercibus unà novas & vix
ante observatas ex *Asia* , *Africa* ,
atque *America* in *Europam* trans-
mitti ægritudines , in quibus utpo-
te fundamenta , ac seminaria com-
plurium calamitatum reperiuntur ,
etenim hæc cum partim , ut rectè ait
Cornel. Cels. lib. 1. de re Med. Cap. 3.
contra Europæorum consuetudinem
sint , partim non amplius ut me-
dicamenta , sed tanquam alimenta ,
sine Discrimine complexionum , æ-
tatum , aliarúmque circumstantia-
rum nunc temporis sumantur ; iis-
dem etiam nocere potius , quam
convenire judicantur. Inter ejus-
modi non postrema censenda sunt ,
toti

toti penè jam orbi notissima *Caffé*,
Chocolata, *Herba Théè*, atque *Nico-*
tiana, vulgo *Tabacum* nuncupata:
istis non tantùm delectatur natio
Indorum, utpote horum inventrix,
sed etiam nunc Hispanis, Italis, Bel-
gis, Germanis, aliisque compluri-
bus Nationibus in delicijs sunt; a-
pud quos laudandus rectus usus,
detestandus abusus, nam juxta Na-
sonem 1. *amor.*

*Impia sub dulci melle venena
latent.*

Idem sentire videtur *Horatius* 1.
Epist. 12. dum inquit: *sperne volu-*
ptates, nocet emta dolore voluptas.
De Natura igitur, origine, & viribus
Caffé, *Chocolatæ*, *Herbæ Théè* ac
Nicotianæ, eorùmque legitimo u-
su, atque abusu (quatenus ad sanam
aut ægram, ad longam, vel brevem
vitam quid conferre valent) in se-
quentibus pro virium modulo, in-
genijque tenuitate eadem compen-
diosè strictiori scrutinio subjjicere
conabor. Velit autem deficientibus
meis conatibus clementer Divina
A 4 adspi-

adspirare sapientia, ut Spiritu Domini adjutus, omnia ad Majorem Ejus Gloriam, proximi utilitatem, atque Rei publicæ Medicæ decus, ac honorem agam. Sit itaque.

**DE POTU CAFFE
ANACRISIS.**

SECTIO I.

Nomen, naturam, locum, tempus
Caffè à quo in usu sit, complectitur.

§. I.

Authores, qui de *Caffè* sermonem fecere, illud ad fabarum genus referunt ob affinitatem, quam cum illis habet: octoginta circiter abhinc annis adèd paucis innotuerat, ut à pluribus *morum* nuncuparetur, prout in quodam folio *Lutetie* typis dato legere est, cum tunc in nostris regionibus sorbitio hæc in usum revocari inciperet. Imò & nunc etsi invaluerit, mirum quantum circa ejus nomen & qualitates Authores discrepant. Quidam enim antequam in pulverem redactum sit, nominandum esse censent latinè *Buncbum*, gallicè *Bon*: alij in pulverem redacto alia & varia nomina ipsi imponunt, nempe *caffè*, *café*, *cophè*, *cavè*, *cavet*, *cabuè*, *cave*.